

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. ΠΕΛ. 1.86/1970

A'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1969 Δεκέμβριος - Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομποπόλις) .. Ξερίμων Τεχέαις
(παλαιότερον ὄνομα: Ξερίμων...), Ἐπαρχίας .. Μικοντινίαις,
Νομοῦ .... Αρμαδίαις .....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Σαραντόπουλος
.... Πατρὸς ..... ἐπάγγελμα Διοτ. Λογ. .....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ... Ξερίμων - Τεχέαις - Τρίωνας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον ..... 55 .....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .....
.....
.....
ἡλικία ..... γραμματικαὶ γνώσεις .....
.....
..... τόπος καταγωγῆς .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΝΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; *Τ.δ. ὅ.ρ. ἐ.α. ἔ.ν.εν. Τ.π. Τ.ε.γ.ῆ.ς. Δ.ι.α.β.ω.ρ.εῖν καὶ. Τ.ε. ἔ.ρ.ω. β.α.ν.α.ῖ. καὶ. λ.ῶ.φ.α.ι. Δ.ι.α. μ.ι.ν.ο.τ.ρ.ο.φ.ί.α.ν*
 Ὑπῆρχον, αὗται χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; *ὅ.χι. ἔ.ν.α.ν.α.λ.εῖ.β.ο.υ.λ.α.* .....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτηταί ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
.. ἔ.κ.ῆ.ς. ἑ.ρ.ο.ῖ.κ.αῖ. Π.ρ.ῶ.π.α.ι. (δ.ν.λ. ἑ.ῖ.ς. τ.ο.ῖ.ς. ἑ.ρ.ο.ῖ.κ.αῖ.ς
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; *Μ.ε.ν. ὅ.ν.ι.ν. ἑ.λ.ε.ῖ.μ.ῦ. α.λ.α.ῖ. μ.ε.ῖ.α.ῖ. Τ.α.ν. θ.α.ν.α.τ.ο.ς. Τ.οῦ. Π.α.τ.ρ.ὸ.ς. Δ.ι.α.ν.ε.μ.ῖ.τ.α.ῖ. ἑ.ῖ.ς. Τ.ε.ῖ. Τ.ε.ῖ.κ.ν.α.ι.* .....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ἀν. ὅτι καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.*

ἢ γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ἀν. ὅτι καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν τεχνίαν.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὁρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

... ὅτι π. κ. καὶ μ. καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ ...

... ὅτι καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ ...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) ... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;

... ὅτι καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; *ἀν. εἰς εἶδος.*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

... ὅτι καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ ...

... ὅτι καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ ...

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

... ὅτι καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ ...

... ὅτι καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ ...

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ;

... ὅτι καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ ...

... ὅτι καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ ...

... ὅτι καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ ...

... ὅτι καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ ...

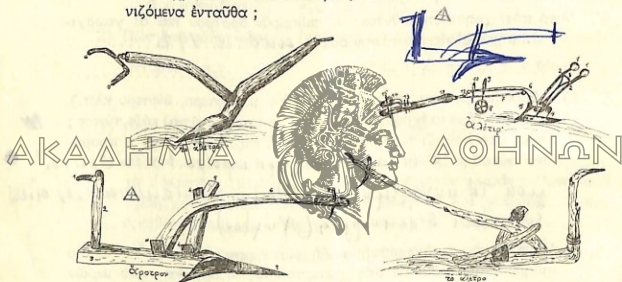

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). 1.955.....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ..... 1.950.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιόν ξύλινον ἄροτρον. Ἐν ἑστέῳ... χωρὶς... ἔξε-
... βυθισθέντες... πρὸς... ἔξω...
... μέγας... τοῦ... ἔξω... ἢ... ἀποστέλλει... ἔξω...
.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφορα ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
νιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. φειρο. λίθ.	6.	11. ....
2. α. λυθρον. κ. ρ. ε.	7. τ. α. β. ἔ. τ. α.	12. ....
3. κ. ο. ν. λ. ο. ρ. ε.	8. ἔ. λ. κ. ρ. ε.	13. ....
4. ὁ. τ. α. κ. ε. ρ. ε.	9. ὁ. ν. λ.	14. ....
5. ὁ. τ. α. κ. ρ. ε. ρ. ε.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *αἰφινίλια...*

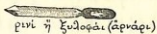
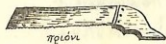
Δ. Α. Κ. Α. Δ. Η. Μ. Ι. Α. Δ. Ο. Η. Ν. Ο. Ν.

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; *ἐκ ξύλου*

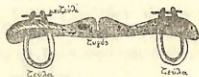
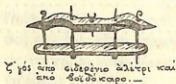

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

βιμωεῖρνι - πριόνι - ἀρίδι - ἀρνάρι - ξυλοφαῖ...
βιμωεῖρνι...

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Παλαιὸν ἔχοντο βόες, ἄρρο-ἵππων, εἰς
ἵππων*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο
ζῶα ἢ ἓν ; *Δύο. ὧς αἰ. ἔχοντο καὶ ἡμιόνους...*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
Διὰ τοῦτο. βόας. καὶ διὰ τὰ ἵππων. ὄνους...

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύ-
λια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτόν).

Εἰς Αἰ. καὶ ἄρ. ὀνομάζεται ὁ κρίκος...
ἔνδεσος

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ζώου...*
Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *καὶ πλῆθος...*

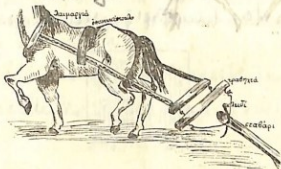

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον... *χ. 147-10*

Хороший человек

.....

παλαιο

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά,

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας . . . . .

...Καὶ ὁ ἀνδρὶς καὶ ἡ γυναῖκα· ἐκινῶνς ὁ ἀνδρὶς
ἰδιουμένης τῆς αἰφρατῆς...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

.....Τὴν ἐκδοκὴν εἰς τὸν γυμνάσιον.....

2) Πώς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

... τὸν παρὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· καὶ τὸ ἀφανισκται...

Τὸ ἑλπίον ἀπὸ τοῦ

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανο· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

...Μὲν βχονὶ ἐκὸς τὸ καμπύτου, τὰ δὲ βχονίαι

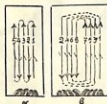
..η φαντασία... ἐν τῇ χερσὶ καὶ τοῖς ἀστέροις... τοῖς ἀστέροις...

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακάς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

... ὀργωνεῖται καὶ ὀργωνεῖται... τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακάς κατ'εὐθείαν γραμμὴν...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

... ὀργωνεῖται καὶ περιφερειακῶς με τὸ μονόξυλον

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); Ἡ λωρίδα ἐγίνετο καὶ μετὰ τὴν σποράν...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; .....

Ἡ λωρίς ἐχωρίζετο διὰ θινιερίας... Περὶ τῆς

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; Ἐν τῇ ἀρχῇ, ἀλλὰ σήμερον...

ἐν τῇ ἀρχῇ... σπορὰς... Περὶ τῆς

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

... Διὰ τῆς αὐτῆς μετὰ τὴν

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρήσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. . . . .

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

...ἐχρίετο... τὸ ὄφρυς καὶ αὐτῶν τοῦ ὁμοίου αὐτῶν
καὶ αὐτῶν τοῦ ὁμοίου καὶ ἐκείνου τοῦ ὁμοίου

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Αἰσθηθεὶς ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)

Δυσὶ τοῖς πρώτοις ἐκείνῳ ἀντιπαραστήσαντες ἐγὼ καὶ οὐκ ἔχοντες
 ὁ δὲ καὶ τῶν ὀφειζομένων ἐκείνῳ ἀντιπαραστήσαντες...

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφειῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

ἐπὶ δύο ἔτη

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καί κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ... δ.ν.ο... περὶ τοῦ θ.ε.α.ς. μεν. ε.θ.ι.ν.α.π.α.ο.

- 5) Ποια έργα λεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .Τ.ο'. β.α.α.α'. Τ.ο'
δ.ι.σ.α.κ.ι. ἡ. ἡ. μ.α.ρ.ο.β.ο.λ.ο.α.σ.τ.ι.α. ....

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερὰ (παρουτία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

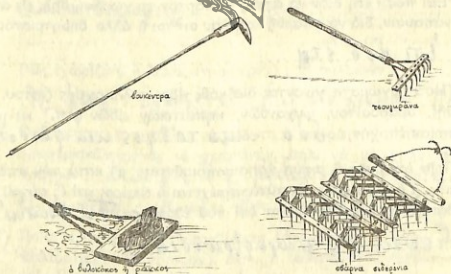
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *μ.δ. τοῦ ξιδι...*

τὸ ξιδι - βίττα

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *μ.δ. τοῦ ξιδι...*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὥς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
μ.δ. τοῦ ξιδι...

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

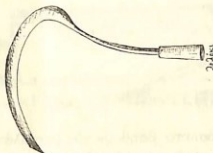
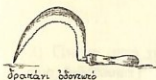

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Με τὸ δρεπάνι. ὀδοντωτό

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ....

ὅχι δὲν γίνεται

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). ....

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). ....

ὀδοντωτή

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; ....

ἡ χειρολαβὴ ἐδύνατο (χέρι ἢ π. κ. κ. κ.)

δὲ... αὐτοῦ... χ. π. π.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *οἱ... ὁμι. μ. α. ρ. γ. α. ... π. α. λ. αἰ. ἡ. ρ. ο. υ. ... καὶ ἑρ. γ. ὁ. ἡ. ρ. α. ν. ... τ. αἰ. δ. αἰ. γ. ρ. α. ... ἑρ. ρ. α. λ. αἰ. α. α. ...*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσέως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *μ. ο. κ. α. ν. ... ρ. αἰ. ἡ. χ. α. ρ. ο. ἢ. ρ. ο. β. ἡ. κ. αἰ. ... τ. αἰ. ἡ. α. λ. αἰ. ρ. α. ... καὶ. ρ. ε. β. ἡ. θ. α. ...*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... *φ. β. ... υ. ψ. α. σ. / 5. ... ἡ. α. ε. κ. α. τ. α. αἰ. ... αἰ. α. σ. ... τ. ο. υ. ... εἰ. α. ρ. ο. υ. ...*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ... *τ. ἡ. ἡ. γ. ο. υ. ἡ. αἰ. ... ἡ. γ. α. ρ. α. ... αἰ. α. σ. ἡ. α. ρ. α. ...*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... *οἱ. ἡ. ἰ. δ. ἡ. σ. ἡ. αἰ. δ. ε. ρ. α. αἰ. ... αἰ. α. σ. ἡ. ο. υ. ... ἡ. ἡ. π. ἡ. ... τ. ο. υ. ... εἰ. α. ρ. ο. υ. ... τ. αἰ. χ. α. ρ. α. ἡ. ο. λ. α. ...*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ... *ἡ. αἰ. ν. ... μ. αἰ. ν. ἡ. ... μ. α. α. ρ. α. αἰ. ... τ. ο. υ. τ. α. δ. ε. ἡ. ο. υ. ... αἰ. ἡ. λ. αἰ. ... π. τ. ο. υ. ... ἡ. αἰ. ἡ. ἰ. δ. ἡ. αἰ. ... αἰ. α. λ. αἰ. δ. ο. υ. ἡ. αἰ. ... ἡ. αἰ. ἡ. αἰ. ἡ. αἰ. ... μ. αἰ. ρ. α. αἰ. ... αἰ. α. σ. ἡ. ο. υ. ἡ. αἰ. ... ἡ. αἰ. α. ρ. α. αἰ. ... αἰ. α. σ. ἡ. ο. υ. ... ἡ. αἰ. α. ρ. α. αἰ. ... αἰ. α. σ. ἡ. ο. υ. ...*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί, δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκυλίες. ... *αγκυλίες... και... με... πολλὰς... αγκυλίες*
... και... ένα... δέκα...

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; ... *Ο.χ. δὲν ἀρχοῦν*
ἐπαγγελματίαι... εἰ. λ. σ. οὐ. ναυμομαχ. με.
Αν. ... γυναικαὶ καὶ καὶ... τὸν... ἰδιωτὶς... λαν...
... ἐκμετα... τὸν... ἀρκετὰ...

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκατῆν (ξεκοτῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή, εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....
... ἐμῆρον... εἰ. εἰ. β. κ. λ. α. εἰ. φ. λ. α. με. κ. ε. ρ. ο.
μ. ἰ. θ. λ. ο. ν., π. λ. λ. α. ο. ἰ. ρ. ο. ν. ... με. ἰ. λ. ο. δ. κ. λ. ε.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπων (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....
... Η. γ. ο. κ. α. κ. ε. γ. ε. ρ. ο. ν. ... εἰ. λ. ε. χ. ε. ρ. ε. π. ρ. α. σ.
π. ρ. ο. φ. ο. ἰ. λ. ε. ν. ... γ. ο. κ. λ. ε. α.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

... Τὴν... Τετάρτην... δὲν... ἀρχίζου... τοῦ θερισμοῦ

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

... Ἐτραγουδοῦσαν... δειγμὰ... τοῦ περὶ... τραγούδι

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδος...

... Τὴν... Τελευτεῖαν... ἡμέραν... ἀφήνουν... εἰς τὸ χωράφι...

... ἐπὶ... τοῦ... ἐλευθεροῦ... ἀγρῶν... ὅπως... εἰς τὸ χωράφι...

... τοῦ... (γιάνει)... εἰς τὸ χωράφι... ὅπως... εἰς τὸ χωράφι...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Τὴν... ἰδίαν... ἡμέραν... μετὰ... τοῦ θερισμοῦ, αὐτῇ... ἰδίᾳ... τοῦ... ἡμέρας... ἢ... τοῦ... ἡμέρας... ξηρὰν... μὴν... Τελευτεῖαν... τοῦ... εἰς τὸ χωράφι...

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Από. βρεχμήν. βί. κλη. ἔ. κλην. δ. κλην. κλη.
 . Τει. ἔ. κλην. κλη. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη.
 . Τει. κλη. . Τει. ἔ. κλη. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη.
 . Τει. κλη. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη.
 . Τει. κλη. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη.
 . Τει. κλη. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

ἔ. κλη. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη.
 . Τει. κλη. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη.
 . Τει. κλη. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη.
 . Τει. κλη. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη.
 . Τει. κλη. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη. ἔ. κλη.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

[illegible]

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. *Καὶ. ε. Τσ. Πρ. 1. ἔσ. 3. μίλια. κ. 1. θιατίν*
.. εἰρ. γά. φων. δ. εἰ. τοῦ. εἰρ. ἄ. τρου. ....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα με ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ξπείτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... *Ναι... εὐνοοῦντο*
μὲν βοσκαίει τὴν γαίαν καὶ τοὺς χειμῶνας. καὶ ξηροὶ
χειρὰ (σανόν, τριφύλλι, βίκων).....

- 2) Πότε θηριζέτο ὁ σάνος καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). . ο. θανός. θηριζέτο. αὐτός. τὰ. τε. καὶ. μέγιστον.
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) . Τὸν . . αὐθιγὸν . . τῶν . θανάτων . . ἐξ
 τῶν χωρῶν . . Πρὸς . . τὸν . . ἐκείθεν . . αὐτοῦ . . . .
 . . ἐξ ἑκείθεν . . μετὰ . . ἄλλων . . χωρῶν . . καὶ . . τῶν . .
 ἐκείθεν καὶ τὸν ἐκείθεν δι' ἐκείθεν

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

ὁ . . χι . . ἐξ . . ἑκείθεν . . ἐκείθεν . . μετὰ . . ἐκείθεν . .
 . . τῶν . . χωρῶν . . καὶ . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . .
 ἐκείθεν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . .

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; Ἐξήγησον.

ὁ . . τῶν . . χωρῶν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . .
 ἐκείθεν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . .

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος), ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ άλώνι; . . ὁ . . χι . . καὶ . . ἐκείθεν . .

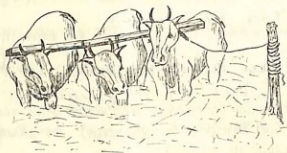
ἐκείθεν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . .

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; . . τῶν . . χωρῶν . . καὶ . . ἐκείθεν . .

Π. . . καὶ . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . .
 ὁ . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . .
 ἐκείθεν . . ἐκείθεν . . ἐκείθεν . .

0. λα. τὰ πρὸς αἰθερα καὶ δαίμονα. τὰ ἐν τῇ γῇ. καὶ
 καὶ ἐν τῇ θάλασσᾳ. αἰθερὸς αἰθέρων. γῆ γῆνων. θάλασσα
 θαλάσσης. πνεῦμα πνεύματων. ὅλα ὅλων.

- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχῶν διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλοὶ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώνιου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρούλουργας, δουκάνη, βουκάνη κιά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρθῶνται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

[illegible]

- 20 —

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

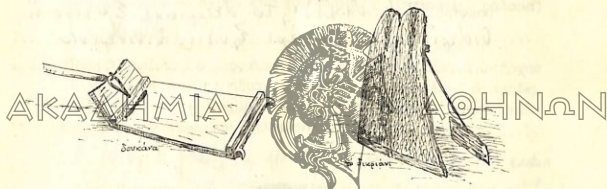
.....

.....

.....

.....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἔαν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουρκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ; .....

... Δι. ἁ. λε. τει. εἰ. λων. ἡ. ἡ. ε. χ. ρ. α. κ. ο. μ. α. εἰ. λ. α. ...
... Τὰ ... ν. τ. ο. ἔ. ν. ι. ... εἰ. λ. ο. ν. ἡ. ἡ. ἡ. ἡ. εἰ. λ. ο. ν. ἡ. ἡ. ...
... δ. ο. υ. κ. α. ν. α. ...

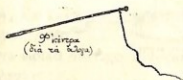
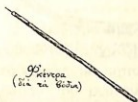
.....

.....

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . . . *δύο . . . τὸν . . . τὸν . . . καὶ . . .*
.. ἐναι . . . ἐλῶνι . . . καὶ . . . καὶ . . .
.. καὶ . . . δεικνύει . . .

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὴν ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοι άλωνίζουν: ο ίδιος ο γεωργός με ίδια του ζώα ή υπήρχον (ή υπάρχουν ακόμη) ειδικοί άλωνιστοί (εν Αιτωλία: βαλμάδες, δηλ. ποσπάπδες, καλούμενοι άλωναροί και άγωγιατες), οι οποίοι είχαν βοδία ή αλογα και ανέλαβαν τον άλωνισμόν .....

... ὁ ἰδιος ὁ. φανερὸν. ἡ. τοῖς ὁμοίαις τοῦ γινώσκειν καὶ
... ἡ. δὲ ἀντιθέτως τοῖς φανερὰν. ἡ. τοῖς ἀντιθέτως

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρήσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

... βεβαίως υπάρχει το πρόβλημα το μαθησιακό
... με το διπλό ...

- 19) 'Ο κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; .....

Διπλός 24 (διμελής χο.)

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).. *εἰς. τὰ. α. λῶνι., δι. ἐ. τὰ. ξύλου
 λει. ρεβιθίου, φακῆς, αἰ. κα. λ., κω. κ. αἰ. κ. λ. π. ....*

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
 μικροῦ ἀροῦ δημητριακῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
 Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν ; *ν. ὡς. τ. αἰ. π. ρο. σ. κ. αἰ. κ. λ. π. ....
 .. βο. αἰ. οἰ. κ. αἰ. κ. λ. π. ρο. σ. κ. αἰ. κ. λ. π. ....
 .. β. κ. π. κ. αἰ. κ. λ. π. ρο. σ. κ. αἰ. κ. λ. π. ....*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παράθετοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

Ἐ.δ.ρ.ν.ν.β.ο. . . . . ἡ.μ.α.ε.ν.ε.ς. α.α.τ.μ.ε.λ.ο.ε.λ.α.ν.ι.
α.α.ν.δ.μ.α.ν.ν.β.ε.α.ε.λ.ε.ζ. . . . . ἑ.μ.ω.ν.ν.ι.γ.ε.λ.ο. . . . . τ.ο.ε.ἰ.ρ.α.λ.ι.κ.οῦ
ἡ.β.ε.ι.α.ν. . . . .

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

...β.ν.ν.ῦ.δ.μ.η. . . . . ὀ.χ.ι. . . . . π.α.λ.ε. . . . . π.ό.λ.ε. . . . . μ.α.α.ί. . . . . μ.α.ν.δ.ι.α.ς. . . . . ν.οῦς
...ἡ.β.ρ.α.χ.α.ν.δ.οῦ.β.ε. . . . . μ.α.κ.ε.ν.ι. . . . . τ.ω.π.ι.ω. . . . . τ.ρ.α.χ.α.ν.δ.ῶ.ν.

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) . . . . .

Ἀ.Κ.Α.Δ.Η.Μ.ΙΑ . . . . . Ἀ.Θ.Η.Ν.Α.Ν . . . . .
...α.λ.λ.ω.ν.ι.σ.μ.οῦ. . . . . ἡ.μ.α.ε.ν.ε.ς. α.α.τ.μ.ε.λ.ο.ε.λ.α.ν.ι. . . . . 1939 . . . . .

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῦνται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ . . . . .

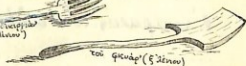
Μ.ε.τ.ό. . . . . δ.ι.κ.ι.ρ.ι.γ.ι.άν.ι. . . . . μ.α.κ.ε.ν.ι. . . . .
Σ.ν.λ.ι.ν.ο. . . . . φ.λ.α.ί.ρ.ι. . . . .

τοῦ δικιργιάν (δικιργιάνου)

τοῦ δικριάν (δικριάνου)

τοῦ δικριάν (δικριάνου)

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθιμον τοῦτο.....

...Τὸ...λεῖψμα...ἐξ...νέο...κυρῶς...ἐξ...ἐχῆ...
...ἐρ...ο...γ...ν...αι...μ...μ...αι...
...ἡ...α...
.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....

...Τὸ...ἡ...
...αἰ...
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἁμοιβῇ ;

...
.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἄλωνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

...
...
.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἄλωνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἄλωνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

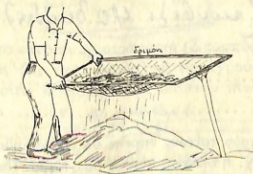
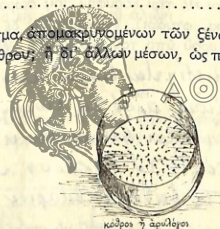
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

..... διὰ τοῦ δριμόνιου .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

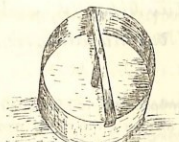
νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

- 7) "Όταν έτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταν-
ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπτηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;
- 8) Ἀλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς, (σῆτος, κρηθὶ κλπ.)
εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

μισκοίλι

κούτελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

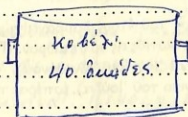
α) τὸ παπαδιάτικο, *Νυ 1*

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, *Νυ 1*

γ) τὸ γυφτιάτικο

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

κοβέχι

40. ἀμφοῖνες

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) .....

ἀμφοῖνες (ἢ εἰς θύρον μίτρος καὶ οὐ)

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟΝ ; Τὸ ἄχυρον. ἀποδοικετο. εἰς...
 Τὸν ἄχυρον. ἀποδοικετο. εἰς...
 .....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Πρότερον. ἔτι ἐν τῇ διαλογῇ. τῶν ἀχρῶν. μετὰ...
 .. ἔπειτα. τῶν ἐλῶν. ἀπὸ τῆς ἀποδοικετο...
 .. μετὰ τὴν ἀποδοικετο...
 .....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ὅπου...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον.

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

ματὰ τῆς... ἀποδοικετο...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

... εἰς τὸν ἄχυρον... ἀπὸ τῆς ἀποδοικετο...
 .. μετὰ τὴν ἀποδοικετο...

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

[illegible]

β'. 1) Ποιοι ἀνάπτουν τὴν πυρὰν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;...

.....Τὰ Παιδιά, καὶ τὰ νεώτερά τε κρυβοῦν

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

[illegible]

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

...Τελ. Ησλείας... Επὶ τῇ ἀγορᾷ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυρὰν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα .....

[illegible]

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

Y

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) ? 6. 4. ! .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ